

Ons kenmerk : ACM/UIT/614159
Zaaknummer : ACM/23/187148
Datum : 29 februari 2024

Verslag van de Autoriteit Consument en Markt in de zin van artikel 19, vijfde lid, van Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (hierna: de Verordening).

In dit verslag zet de Autoriteit Consument en Markt uiteen hoeveel congestie-ontvangsten zijn ontvangen, hoe deze ontvangsten zijn gebruikt overeenkomstig artikel 19, tweede lid, van de Verordening, welk bedrag is gebruikt bij het berekenen van de nettarieven en of dat bedrag voldoet aan de Verordening. De Autoriteit Consument en Markt concludeert dat de onttrekkingen aan de congestie-ontvangsten gedaan in het jaar 2023 door TenneT TSO B.V. in lijn zijn met de Verordening.

Inhoudsopgave

1	Inleiding en procedure van totstandkoming van dit verslag	3
2	Wettelijk kader	3
3	Overzicht ontvangsten en bestedingen van congestie-ontvangsten in 2023	4
3.1	NorNed-verbinding	5
3.2	Cobra-kabel	5
3.3	Interconnectoren tussen Nederland en Duitsland en Nederland en België	6
3.4	Inzet bij de berekening van de nettarieven	6
3.5	Overige ontvangsten en bestedingen	6
3.6	<i>Multi-year estimate</i> voor de aparte interne rekening	7
4	Beoordeling van de bestedingen in 2023	7
5	Conclusie	8

1 Inleiding en procedure van totstandkoming van dit verslag

1. In dit verslag zet de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uiteen hoeveel inkomsten TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) tussen 1 januari 2023 en 31 december 2023 heeft verkregen door het veilen van grenscapaciteit en hoe deze inkomsten door TenneT gebruikt zijn overeenkomstig artikel 19, tweede lid, van de Verordening. Ook zet de ACM uiteen wat de *multi-year estimate* is voor het bedrag dat nog niet is gebruikt en eind 2023 op de aparte interne rekening staat. Dit is in lijn met de aanbeveling van ACER op 20 december 2022 over de activiteiten van de regelgevende instanties en de rapportage over het gebruik van congestie-ontvangsten (hierna: de aanbeveling van ACER).¹
2. De beschikbare transportcapaciteit op de interconnectoren² met België, Duitsland, Noorwegen en Denemarken veilt TenneT in samenwerking met de betrokken buitenlandse transmissiesysteembeheerders (hierna: TSB's). Voor de biedzonegrenzen (i) Nederland-België, (ii) Nederland-Duitsland en (iii) Nederland- Denemarken alloceert de JAO (Joint Allocation Office) de capaciteit voor jaar- en maandtransporten via expliciete veilingen. Voor de Nederlandse verbinding met Noorwegen (NorNed) zijn er geen jaar- en maandproducten. De dagcapaciteit tussen (i) Nederland en België, (ii) Nederland en Duitsland, (iii) Nederland en Noorwegen en (iv) Nederland en Denemarken (COBRA) wordt op dagvooruitbasis impliciet geveild via marktkoppeling.³ De veilingen genereren alleen opbrengsten indien er sprake is van congestie.⁴ De opbrengsten van de veiling worden onder andere verminderd met de kosten van de veiling en worden verdeeld tussen TenneT en de andere TSB's.⁵ De TSB's beheren deze congestie-ontvangsten apart en zij mogen deze alleen voor bepaalde wettelijke doeleinden gebruiken. TenneT heeft de congestie-ontvangsten ondergebracht bij de Stichting Beheer Doelgelden Landelijk Hoogspanningsnet.
3. Op 20 februari 2024 heeft de ACM van TenneT de rapportage⁶ ontvangen over de ontvangsten en bestedingen van de congestie-ontvangsten in het jaar 2023. Deze rapportage is als bijlage bij dit verslag congestie-ontvangsten toegevoegd. Daarnaast heeft TenneT in een Excel-module aanvullende informatie bij de rapportage aangeleverd aan de ACM (hierna: de invulmodule). TenneT heeft voor deze data over 2023 een controleverklaring van een onafhankelijke accountant meegestuurd.

2 Wettelijk kader

4. Op grond van artikel 19, vijfde lid, van de Verordening publiceert de ACM een verslag. Hierin zet de ACM onder andere uiteen hoeveel congestie-ontvangsten zijn binnengekomen, en hoe deze ontvangsten zijn gebruikt. Ook toetst de ACM of het gebruik van de congestie-ontvangsten in overeenstemming is met artikel 19, tweede en derde lid, van de Verordening.

¹ ACER Recommendation No 01/2022 of the European Union Agency for the cooperation of energy regulators, of 20 December 2022 on NRAs Activities and reporting of the use of congestion income.

² Een interconnector is een transmissielijn die een grens tussen lidstaten overschrijdt of overspant en de nationale transmissiesystemen van deze lidstaten onderling koppelt (artikel 2, eerste lid, van de Verordening).

³ In het kader van de marktkoppeling wordt de capaciteit voor de grenzen Nederland-België en Nederland-Duitsland via de flow-based capaciteitsberekeningsmethodologie berekend. De capaciteit voor de grenzen Nederland-Noorwegen en Nederland-Denemarken vindt plaats via Available Transfer Capacity (ATC).

⁴ Zie artikel 19, eerste lid, van de Verordening. "Congestie" is gedefinieerd in artikel 2, vierde lid, van deze Verordening.

⁵ Artikel 12.9 van de Netcode elektriciteit.

⁶ TenneT kenmerk: BGD-2024-029, 20 februari 2024.

5. Artikel 19, tweede lid, van de Verordening bepaalt dat de opbrengsten uit de veiling van de schaarse interconnectiecapaciteit met voorrang moeten worden gebruikt voor het behalen van de volgende twee doelstellingen:
 - a. het garanderen dat de toegewezen capaciteit daadwerkelijk beschikbaar is, met inbegrip van een vergoeding voor vastheid, of
 - b. het handhaven of vergroten van de zoneoverschrijdende capaciteit door optimalisatie van het gebruik van de bestaande interconnectoren, indien nodig door middel van gecoördineerde corrigerende acties; de kosten dekken die voortvloeien uit investeringen in het net die relevant zijn voor het reduceren van de interconnectiecongestie.
6. Op grond van artikel 19, vierde lid, van de Verordening hebben de TSB's de *Methodology for the Use of Congestion Income* (hierna: de methodologie) over het gebruik van congestie-ontvangsten aan ACER voorgelegd. Bij besluit van 23 december 2020 heeft ACER de methodologie goedgekeurd. De methodologie stelt onder meer de kostencategorieën vast die bijdragen aan de prioritaire doelstellingen (a) en (b) van artikel 19, tweede lid, van de Verordening.
7. Wanneer deze doelstellingen op adequate wijze worden gehaald, kan de opbrengst conform artikel 19, derde lid, van de Verordening gebruikt worden als inkomsten die door de regulerende instanties in aanmerking moeten worden genomen bij de goedkeuring van de methodologie voor de berekening van de nettarieven of de vaststelling van nettarieven. Indien de congestie-ontvangsten geheel of gedeeltelijk zijn gebruikt voor het berekenen van de nettarieven, zal de ACM in dit verslag beoordelen of de doelstellingen in artikel 19, tweede lid, van de Verordening op adequate wijze zijn behaald.
8. In artikel 9, eerste lid, van Verordening (EU) 2022/1854 is ten slotte opgenomen dat het surplus aan congestie-ontvangsten tevens gebruikt mag worden om maatregelen te financieren om eindafnemers van elektriciteit te ondersteunen. Indien congestie-ontvangsten zijn gebruikt om dergelijke maatregelen te financieren, zal de ACM dit uiteenzetten in dit verslag.
9. De hierna resterende congestie-ontvangsten moet TenneT conform artikel 19, derde lid, van de Verordening op een interne rekening zetten. Voor dit resterende bedrag moet TenneT aangeven op welke wijze dit bedrag op een later moment wordt gebruikt om de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening te behalen.
10. Op de biedzonegrens tussen Nederland en Noorwegen is Verordening (EU) 2019/943 niet van toepassing. Verordening (EG) 714/2009 – de voorganger van Verordening (EU) 2019/943 – is wel van toepassing op de congestie-ontvangsten van de NorNed-verbinding. Artikel 16 van Verordening (EG) 714/2009 bepaalt op vergelijkbare wijze voor welke doeleinden de congestie-ontvangsten gebruikt moeten worden, en onder welke omstandigheden de congestie-ontvangsten gebruikt kunnen worden voor het verlagen van de tarieven. In het licht van de vergelijkbaarheid van de vereisten uit artikel 19 van Verordening (EU) 2019/943 en artikel 16 van Verordening (EG) 714/2009 heeft de ACM besloten om ook de congestie-ontvangsten van de NorNed-verbinding in dit verslag uiteen te zetten, en te toetsen of deze congestie-ontvangsten zijn congestie-ontvangsten zijn gebruikt in overeenstemming met artikel 19 van de Verordening.

3 Overzicht ontvangsten en bestedingen van congestie-ontvangsten in 2023

11. In de rapportage van TenneT geeft de tabel op pagina 3 alle ontvangsten en bestedingen in 2023 schematisch weer. De bruto congestie-ontvangsten zijn 346.026.375 euro in 2023. Na aftrek van de kosten voor het uitvoeren van de veilingen, de bonus/malus op de NorNed-verbinding,

exploitatiekosten voor Stichting Doelgelden en de optelling van de financiële baten zijn de congestie-ontvangsten 349.281.557 euro in 2023. Op de aparte interne rekening, zoals genoemd in artikel 19, derde lid, van de Verordening stond op 1 januari 2023 een bedrag van 28.161.697 euro. De totale beschikbare congestie-ontvangsten in 2023 komen daarmee uit op 377.443.254 euro.

12. TenneT geeft aan 217.654.851 euro van de beschikbare congestie-ontvangsten gebruikt te hebben voor de doelstellingen in artikel 19, tweede lid, van de Verordening. In 2023 zijn er geen congestie-ontvangsten betrokken bij de berekening van de nettarieven. Ook zijn er geen congestie-ontvangsten gebruikt om de maatregelen zoals bedoeld in artikel 9, eerste lid, van Verordening (EU) 2022/1854 te financieren. Het resterende bedrag op de aparte interne rekening eind 2023 bedraagt daarmee 159.788.403 euro. In de volgende randnummers worden de ontvangsten en de gedane bestedingen in meer detail uiteengezet.

3.1 NorNed-verbinding

13. De ontvangsten van de NorNed-verbinding worden gelijk verdeeld tussen TenneT en Statnett SF. De bruto congestie-ontvangsten voor TenneT bedragen 48.143.339 euro in 2023.
14. Op basis van de relatieve beschikbaarheid van de NorNed-kabel past de ACM ieder jaar een bonus of malus toe om TenneT te stimuleren om jaarlijks een zo groot mogelijke capaciteit aan de markt beschikbaar te stellen. Gebaseerd op het voorstel⁷ van TenneT voor de afwikkeling van deze bonus/malus voegt TenneT 1.799.641 euro toe aan de congestie-ontvangsten in 2023. De totale congestie-ontvangsten voor de NorNed-verbinding in 2023 komen daarmee uit op 49.942.980 euro.
15. TenneT heeft een onttrekking gedaan voor de inkoopkosten van energie en vermogen voor NorNed in 2023. Het betreft 1.676.217 euro voor de kosten van netverliezen en 1.297.693 euro voor de kosten van regel- en reservevermogen. Deze kosten vallen onder kostencategorie viii. c) van artikel 3, eerste lid, van de methodologie, en dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening.

3.2 Cobra-kabel

16. De ontvangsten van de Cobra-kabel worden verdeeld tussen TenneT en Energinet. De bruto congestie-ontvangsten voor TenneT bedragen 60.435.783 euro in 2023.
17. TenneT heeft onttrekkingen gedaan van 2.049.137 euro voor de vergoedingen voor vastheid en 16.546.216 euro voor de vergoedingen inzake niet-genomineerde lange-termijntransmissierechten. Deze kosten vallen onder kostencategorie ii. en iv. van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. Deze kosten houden direct verband met het beschikbaar stellen van lange-termijntransmissierechten en dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening. Daarnaast heeft TenneT een onttrekking gedaan van 11.119.827 euro voor de kosten van netverliezen voor de Cobra-kabel. Deze kosten vallen onder kostencategorie viii. C) van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. Deze kosten houden direct verband met het beschikbaar stellen en handhaven van de beschikbare koppelingcapaciteit en

⁷ TenneT heeft dit voorstel op 30 januari 2024 bij de ACM ingediend. Het besluit hierover zal op de website van de ACM gepubliceerd worden. Indien het in het besluit vastgestelde bedrag voor de bonus/malus afwijkt van het voorstel van TenneT, zal de ACM het verschil verrekenen met de congestie-ontvangsten in 2024.

dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening.

3.3 Interconnectoren tussen Nederland en Duitsland en Nederland en België

18. De bruto congestie-ontvangsten van de interconnectoren tussen Nederland en Duitsland bedragen 151.327.578 euro in 2023. De bruto congestie-ontvangsten van de interconnectoren tussen Nederland en België bedragen 86.119.675 euro in 2023.
19. Voor het uitvoeren van de veilingen van de interconnectiecapaciteit met Duitsland en België maakt TenneT kosten. Met het oog op transparantie presenteert TenneT de kosten voor het uitvoeren van de veilingen apart in het rapport. De kosten voor het uitvoeren van deze veilingen zijn 1.391.972 euro in 2023. Deze kosten zijn nodig voor het genereren van congestie-ontvangsten en worden daarom gesaldeerd met de bruto ontvangsten.⁸
20. TenneT heeft onttrekkingen gedaan van 22.502 euro voor de vergoedingen voor vastheid voor de interconnectoren tussen Nederland en Duitsland en 21.903 euro voor de vergoedingen voor vastheid voor de interconnectoren tussen Nederland en België. Deze kosten vallen onder kostencategorie ii. Van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. De vergoedingen voor vastheid houden direct verband met het beschikbaar stellen van lange-termijntransmissierechten en dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening. Daarnaast heeft TenneT onttrekkingen gedaan van 32.764.275 euro voor de vergoedingen inzake niet-genomineerde lange-termijntransmissierechten voor de interconnectoren tussen Nederland en Duitsland en 19.795.632 euro voor de vergoedingen inzake niet-genomineerde lange-termijntransmissierechten voor de interconnectoren tussen Nederland en België. Deze kosten vallen onder kostencategorie iv. van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. De vergoedingen inzake niet-genomineerde lange-termijntransmissierechten houden direct verband met het beschikbaar stellen van lange-termijntransmissierechten en dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening.

3.4 Inzet bij de berekening van de nettarieven

21. TenneT heeft in 2023 geen congestie-ontvangsten gebruikt voor de vaststelling van de nettarieven.⁹

3.5 Overige ontvangsten en bestedingen

22. Per februari 2020 is de financieringsstructuur inzake de participatie van de Stichting Doelgelden in TenneT GmbH & Co. KG gewijzigd. Het geïnvesteerde vermogen is ten gevolge van deze wijziging gereduceerd. Ter bescherming van het resterende belang zijn nieuwe call en put opties overeengekomen. De netto-opbrengsten van de deelname in TenneT GmbH & Co. KG in 2023 bedragen 18.859 euro en worden aan de congestie-ontvangsten toegevoegd.

⁸ Op grond van artikel 12.9 van de Netcode elektriciteit.

⁹ Zie voor een toelichting: randnummer 93 tot en met 96 van Tarievenbesluit TenneT 2023 (ACM/UIT/586689). Beschikbaar via: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/tarievenbesluit-tennet-2023>.

23. TenneT heeft in 2023 3.011.194 euro aan rente ontvangen over het saldo aan congestie-ontvangsten op de aparte interne rekening. Deze inkomsten worden toegevoegd aan de congestie-ontvangsten.
24. TenneT heeft in 2023 een onttrekking van 182.540 euro gedaan voor exploitatiekosten voor Stichting Doelgelden. Dit betreffen kosten die samenhangen met de aparte verantwoording van de resterende ontvangsten zoals voorgeschreven in artikel 19, derde lid, van de Verordening.
25. TenneT heeft in 2023 een onttrekking van 132.361.448 euro gedaan voor de kosten voor het oplossen van landsgrensoverschrijdende transportbeperkingen op kritieke netwerkelementen (hierna: redispatchkosten). Deze kosten vallen onder kostencategorie i. van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. TenneT maakt redispatchkosten om de maximale capaciteit op de interconnectoren en/of de maximale capaciteit op de transmissienetten waarmee grensoverschrijdende elektriciteitsstromen worden verzorgd, uit te breiden of te handhaven. In de rapportage van TenneT, die als bijlage aan dit verslag congestie-ontvangsten toegevoegd is, geeft TenneT in onderdeel 2.4.4 meer informatie rondom deze redispatchkosten. De redispatchkosten in 2023 zijn grotendeels gerelateerd aan het mogelijk maken van de uitbreiding van de capaciteit van de kritieke netwerkelementen en het borgen van de veiligheidsgrenzen van het net.

3.6 Multi-year estimate voor de aparte interne rekening

26. Op grond van artikel 1.3 van de aanbeveling van ACER dient het verslag congestie-ontvangsten een *multi-year estimate* te bevatten voor het resterende bedrag op de aparte interne rekening aan het eind van het kalenderjaar waar het verslag op ziet. In deze *multi-year estimate* moet TenneT aangeven aan welke van de kostencategorieën van artikel 3, eerste lid, van de methodologie zij het bedrag op de interne rekening gedurende de komende jaren zal besteden.
27. TenneT heeft in de invulmodule gerapporteerd dat zij verwacht het complete resterende bedrag op de interne rekening eind 2023 van 159.788.403 euro in 2024 te gaan besteden aan redispatchkosten. Deze kosten vallen onder kostencategorie i. van artikel 3, eerste lid, van de methodologie.¹⁰

4 Beoordeling van de bestedingen in 2023

28. Zoals beschreven in randnummer 12 geeft TenneT aan 217.654.851 euro gebruikt te hebben voor het behalen van de doelstellingen in artikel 19, tweede lid, van de Verordening.
29. Van dit bedrag is in totaal 2.093.542 euro gebruikt voor de vergoedingen voor vastheid en 69.106.123 euro voor de vergoedingen inzake niet-genomineerde lange-termijntransmissierechten. Deze kosten vallen onder kostencategorie ii. en iv. van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. Deze kosten houden direct verband met het beschikbaar stellen van lange-termijntransmissierechten en dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening.
30. Van het bedrag dat door TenneT besteed is aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening is 14.093.737 euro gerelateerd aan de inkoopkosten voor netverliezen en regel- en reservevermogen. Deze kosten vallen onder kostencategorie viii. c) van

¹⁰ Dit is in lijn met wat TenneT heeft aangegeven in haar Advance Communication 2024. Beschikbaar via: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/besluit-voorgenomen-bestedingen-congestie-ontvangsten-tennet-2024>.

artikel 3, eerste lid, van de methodologie. Deze kosten houden direct verband met het beschikbaar stellen en handhaven van de beschikbare koppelingscapaciteit en dragen dus bij aan het behalen van de doelstellingen van artikel 19, tweede lid, van de Verordening.

31. Het overige deel van het bedrag genoemd in randnummer 28 bestaat uit redispatchkosten. In 2023 bedragen de redispatchkosten 132.361.448 euro. De redispatchkosten vallen onder kostencategorie i. van artikel 3, eerste lid, van de methodologie. TenneT maakt redispatchkosten om de maximale capaciteit op de interconnectoren en/of de maximale capaciteit op de transmissienetten waarmee grensoverschrijdende elektriciteitsstromen worden verzorgd, uit te breiden of te handhaven. Deze kosten zijn daarom gerelateerd aan het behalen van de doelstellingen uit artikel 19, tweede lid, van de Verordening.
32. Omdat TenneT geen congestie-ontvangsten gebruikt heeft voor de vaststelling van de nettarieven in 2023, is het niet nodig om te beoordelen of TenneT heeft voldaan aan de gestelde voorwaarde in artikel 19, derde lid, van de Verordening. Het nog resterende bedrag aan congestie-ontvangsten van 159.788.403 euro heeft TenneT op een aparte rekening gezet. Dit bedrag verwacht TenneT in 2024 geheel te besteden aan redispatchkosten.
33. De ACM constateert op basis van het bovenstaande dat het gebruik van de ontvangsten verkregen uit congestie over het jaar 2023 in lijn is met de Verordening.

5 Conclusie

34. In dit verslag heeft de ACM uiteengezet hoeveel congestie-ontvangsten zijn ontvangen, hoe deze ontvangsten zijn gebruikt overeenkomstig artikel 19, tweede lid, van de Verordening, welk bedrag is gebruikt bij het berekenen van de nettarieven en of dat bedrag voldoet aan de Verordening, en wat de *multi-year estimate* voor het bedrag is dat niet is gebruikt en eind 2023 op de aparte interne rekening staat. De ACM constateert dat de onttrekkingen aan de congestie-ontvangsten zoals verricht in het kalenderjaar 2023 in lijn zijn met de Verordening en in het bijzonder artikel 19, tweede lid, van deze Verordening.